

K BIONOMII A CHOVU TESAŘÍKŮ

SEMANOTUS RUSSICUS (F.) A PHYMATODES GLABRATUS CHARP.

Jan Sobota

V březnu 1975 jsem podnikl zimní exkurzi zaměřenou na vyhledávání larev tesaříků a krasců. Nedaleko Nového Mesta nad Váhom, jsem objevil v zasychajících větvích keřů jalovce u nás celkem vzácného tesaříka Semanotus rusicus (F.). Je to teplomilný druh, jehož rozšíření dosahuje u nás nejsevernější hranice. Při podrobnější prohlídce větví a rozříznutí jedné z nich, byly objeveny jednak přezimující dospělé larvy i hotové imaga. Semanotus rusicus má tedy obdobně jako Semanotus undatus (L.) dvouletý vývoj.

Byl zjištěn jednak v tenkých větvičkách jednotlivě, nebo v celých kmíncích i silnějších větvích. Dává přednost keřům napadeným plísní, kde v některých případech jde až do kořenů. Často než keř odumře, se vyvine několik generací. Po návratu mi doma v teplotě 20-24° C vylezlo během 10 dnů několik imag. Postupně jsem vpustil čtyři samičky a dva samečky do menšího akvaria, kam jsem předem umístil dvě silnější a málo zavadlé větve. Téměř okamžitě došlo k páření. Brouci čile pobíhali po dříví a samičky v krátkém čase kladly.

Délka života imag se pohybovala v průměru kolem 14 dnů. Během celého chovu jsem nepozoroval ani mezi samci přílišnou nevráživost, která je běžná např. u Clytinů nebo podčeledí Laminae a Prioninae.

Po úhynu jsem větve ponechal v teplé místnosti, protože v té době bylo velmi chladné počasí a pravidelně 1x za 2 dny jsem větve vlhčil. V srpnu byly již všechny larvy v kukelních kolébkách. V říjnu jsem umístil větve na zahradě, kde jsem je ponechal až do září roku 1977.

Koncem června při kontrole larev jsem zjistil již kukly, podobně jako u materiálu získaného z přírody. Koncem srpna byla již imaga plně vyvinuta. Je zajímavé, že velikost takto vypěstovaných jedinců je téměř o polovinu menší, než u průměrných kusů získaných z přírody. Délka těla se pohybovala kolem 7 - 8 mm. Podstatnou roli zde hraje množství živin ve dřevě. Samičky zřejmě kladou v přírodě do ještě zelených, částečně oslabených větví a kmínců.

Velké množství larev bývá zalito mízou a mladé larvy, žijící jednotlivě ve větvičkách čerstvých keřů se brání po způsobu některých krasců (*Coroebus*), jakýmsi kroužkováním a omezí tím proudění živin do

části větve. Při prohlížení materiálu v přírodě jsem našel i více zaslých brouků přímo v kolébkách, kteří z různých příčin neměli sil k prokousání ucpávky a kůry.

Na suchých větvích a kmíncích jalovce, někdy společně se zbytky populace Semanotus ruscicus, jsem objevil i požerky tesaříka Phymatodes glabratus Charp. Tento druh napadá přednostně odumřelé keře nebo jejich části a to i v zastíněných porostech. Je poměrně vzácný, ale není vázán jen na teplé lokality. Při podzimních exkurzích i v chovu jsem objevil vzrostlé larvy v kolébkách i hotová imaga. Lze se tedy domnívat, že podobně jako druhy Semanotus ruscicus a Semanotus undatus má i tento druh obvykle dvouletý vývoj. V prvním roce probíhá žír larev, vyhloďování kukelní komůrky, po přezimování pak kuklení a dozrávání imaga. Po dalším přezimování časně z jara dochází k výletu brouků.

Při rychlení - přemístil jsem některé větve do teplého prostředí počátkem ledna - probíhalo však rojení brouků velmi nepravidelně. První jedince jsem objevil počátkem února a postupně vylézala imaga až do května. Možná, že podstatnou roli zde sehrály pozměněné teplotní i jiné faktory. Ve vlastním chovu jsem pozoroval jednotlivé brouky i v srpnu a září. Život těchto poměrně drobných tesaříků je poměrně obtížné sledovat, protože se jedná pravděpodobně o soumračný druh, který vyhledává ukrytí a pohybuje se na spodní straně větví. Další pěstování je však poměrně snadné.

Závěrem mohu konstatovat, že i druhy, které zdánlivě vzhledem k jejich způsobu života nelze pěstovat, jako např. Semanotus ruscicus (F.), se za určitých podmínek dají chovat. Podobné zkušenosti v chovu jsem získal i v případě druhu Pronocera angusta (Kreich), kdy se mi podařilo po několikaletém snažení vychovat v letošním roce dva kusy z domácího chovu. Tento zřejmě náhodně zdařilý pokus bude nutno ještě prověřit.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Arbeit bringt den Beweiss dazu, dass man manche Gesindenarten von Bockafeln Cerambycidae unter bestimmten Bedingungen zuchten kann, trotz ihrer besonderen Lebensweise. Diese Erfahrungen hat Autor auch in dem Fall der Art Semanotus ruscicus (F.), Phymatodes glabratus Charp., Pronocera angusta (Kreich) gewonnen.

L i t e r a t u r a

- Heyrovský L., 1955: Tesaříkovití, Fauna ČSR, ČSAV Praha.
Kudla M., 1966: Sběr a chov tesaříkovitých. Živa XIV: 64-65.
Skuhra V., 1968: Metody chovu hmyzu, ČSAV Praha.

Adresa autora (Anschrift des Autors) :

Jan Sobota, Baarova 1374, 500 02 Hradec Králové